

N:o 38.

Ank. till Riksd. Kansli d. 5 Maj 1873, kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående väckt motion om utvidgning af hospitalsvården i riket.

(2:dra U. A.)

I en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 36) har herr A. W. Wigardt på anfördा skäl hemställt, att Riksdagen måtte på ett eller annat sätt anskaffa medel, antingen till nya hospitaleers byggande eller utvidgning af dem som finns.

I sammanhang med denna motion har Utskottet till behandling förehaft ett utaf Serafimerordens-gillet den 6 sistlidne Mars afgifvet underdanigt utlåtande angående ordnande af hospitalsväsendet i riket, jemte dertill hörande handlingar, hvaribland en af General-direktören för hospitalen i ämnet afgifven promemoria; varande omförmälda utlåtande och handlingar i skrifvelse af den 28 samma månad från Herr Statsrådet och Chefen för Ecklesiastik-departementet på nådig befallning till Utskottet öfverlemnade. Sedermera hafva så väl Ordens-gillets utlåtande som General-direktörens promemoria blifvit till trycket befordrade och bland Kamrarnes ledamöter utdelade, hvadan någon utförligare redogörelse för dessa handlingar här icke torde vara af nöden.

O tillräckligheten af den nuvarande hospitalsvården är allmänt öfverklagad. Enligt hvad af General-direktörens promemoria inhemsas, hafva Malmö-

Bih. till Riksd. Prot. 1873. 4 Saml. 1 Afd. 47 Häft.

Jus, Jemtlands, Wester-Norrlands, Westerbottens, Kopparbergs och Wermlands läns landsting tid efter annan till Kongl. Maj:t ingått med underdåniga hemställanden om ökade tillfällen för sinnessjukas vård, hvarförutom hospitalsdirektionerna tidt och ofta gjort framställningar om otillräckligheten af nu varande platsantal vid hospitalen.

För att åskådliggöra bristerna i vårt hospitalsväsende torde endast böra erinras om följande ur nyss nämnda promemoria hemtade statistiska uppgifter: "Vid 1860 års slut vårdades å rikets samtliga hospital 973 sinnessjuka, det är hvar 7,75 af då inom riket befintliga sådana; vid 1870 års slut vårdades 1,247 inom inrättningarna, det är hvar 7,25. Oaktadt sålunda antalet sjukplatser under anförla tioårsperiod ökats med omkring 300, har dock förhållandet emellan hela antalet befintlige sinnessjuke och de sinnessjuke, som inom anstalterna vårdas, ej förändrats vidare än att, då vid 1860 års slut vårdades 12,90 proc. af samtliga sinnessjuke inom anstalterna, vårdades vid 1870 års slut 13,77 proc."

"Förhållandet mellan sinnessjuke, som finnas inom ett land och de bland desse, hvilka böra vårdas inom särskilda anstalter, äro olika uti Europas olika länder. Det lägst antagna förhållande torde vara 25 proc., ehuruväl inom Frankrike vårdas omkring 40 proc. af hela antalet befintlige sinnessjuke, inom vare sig offentliga eller privata anstalter; inom England närmare 70 proc. o. s. v. Inom Sverige komma under innevarande år att finnas 1,471 platser å samtliga hospital d. v. s. att 16,25 proc. af befintliga sinnessjuka kunna erhålla hospitalsvård, således *en* af *sex*. Då detta förhållande, enligt senare årens erfarenhet, visat sig vara för lågt och otillräckligt för en mot behofvet svarande sinnessjukvård, uppstår fråga i hvad omfang denna sjukvård bör utvidgas. Antages, att platsantalet bör utgöra 20 proc. af befintliga sjuke, således *en* plats för *fem* sjuke, erfordras 1,811 platser; antages åter 25 proc. såsom nörm, det är *en* för *fyra*, erfordras 2,264 platser. Stannar man vid det förra alternativet — hvilket innefattar det lägsta förhållande, som synes kunna komma i fråga att bestämmas — måste 340 nya sjukplatser utföver det antal, som redan finnes, upprättas. Skulle utvidgningen af sjukvården ske enligt senare alternativet, blefve ordnande af 793 nya platser behöfligt."

Till afhjelpeande af nu anmärkta missförhållanden har Ordens-gillet föreslagit anläggande af ett nytt hospital vid Lund, utvidgning af hospitalen i Hernösand, Vadstena och Upsala samt ombyggnad af gamla hospitalet vid Göteborg, hvarigenom 405 nya platser skulle vid hospitalen erhållas. Ehuru Ordens-gillet icke varit i tillfälle att, i sammanhang med sitt ofvanberörda utlåtande, undersätta Kongl. Maj:t ritningar och kostnadsförslag till de ifrågasatta hospitalsarbetena, har Ordens-gillet likväl för påbörjande redan nästa år af de i förslaget åsyftade angelägnaste arbetena anhållit, att Kongl. Maj:t måtte täc-

kas hos Riksdagen göra framställning om anslag af allmänna medel till belopp af åtminstone 200,000 R:dr att ställas till Kongl. Maj:ts disposition under år 1874.

Behovvet af kraftiga och skyndsamma åtgärder för ökad hospitalsvård för sinnessjuke synes Utskottet till fullo ådagalagdt. Om derför såsom önskvärdt varit, något eller några af de utaf Serafimerordens-gillet antydda byggnadsförslagen varit af Kongl. Maj:t pröfvade, skulle Utskottet icke tvekat att tillstyrka beviljande redan nu af de för byggnadsarbetenas påbörjande erforderliga medel, men då Kongl. Maj:t ännu icke tagit denna vigtiga angelägenhet under nådigt öfvervägande, föranlättas Utskottet nu endast hemställa,

att Riksdagen måtte i underdårig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta uppgöra en fullständig plan för ett tillfredsställande ordnande af hospitalsvården i riket samt til nästa Riksdag göra den framställning i ämnet, hvartill omständigheterna må finnas föranleda.

Stockholm den 5 Maj 1873.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.